

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Children, Young People and Education Committee

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru
National
Assembly for
Wales

Huw Lewis AM
Y Gweinidog Addysg a Sgiliau
Julie James AM
Y Dirprwy Weinidog Sgiliau a
Thechnoleg

Bae Caerdydd / Cardiff Bay
Caerdydd / Cardiff
CF99 1NA

29 Hydref 2014

Annwyl Weinidogion

Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2015–16

Diolch am ddod i gyfarfod y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar 23 Hydref 2014 i drafod Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2015–16.

Diben y llythyr hwn yw tynnu sylw at y materion allweddol a nododd y Pwyllgor yn ystod ei waith craffu.

Caiff y llythyr hwn ei rannu â'r Pwyllgor Cyllid, i'w helpu gyda'i waith craffu cyffredinol ar y Gyllideb Ddrafft. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu cael y wybodaeth bellach y gofynnwyd amdani yn y llythyr hwn cyn gynted ag y bo modd, er mwyn llywio'r ddadl derfynol ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2015–16.

Blaenoriaethu a'r Grant Amddifadedd Disgyblion

1. Nododd y Pwyllgor y "blaenoriaethu clir", i dorri'r cysylltiad rhwng tan-gyrhaeddiad a thlodi, a bod rhan sylweddol o ddyraniad eich cyllideb yn cael ei ddefnyddio i fynd i'r afael â'r mater hwn. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am ragor o wybodaeth am unrhyw asesiad yr ydych wedi'i wneud ar effaith eich penderfyniad i flaenoriaethu'r Grant Amddifadedd Disgyblion ar eich dwy brif flaenoriaeth arall.**

2. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y dyraniad ar gyfer y Grant Amddifadedd Disgyblion yn 2015–16 wedi'i gynyddu i £82,046,000. O ganlyniad, bydd y swm a gaiff pob ysgol ar gyfer pob disgybl sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim yn cynyddu o £918 i £1,050. Bydd y swm hwn fesul disgybl yn cynyddu ymhellach i £1,150 yn 2016–17.

3. Mae eich papur yn nodi, o gyfanswm y swm a ddyrannwyd ar gyfer y Grant Amddifadedd Disgyblion, mae £3,800,000 wedi'i ddyrannu i ymestyn y rhaglen i blant dan 5 mlwydd oed. **Byddai'r Pwyllgor yn croesawu cael rhagor o wybodaeth am bwy fydd yn gymwys i gael y ddarpariaeth hon e.e. disgyblion dosbarthiadau derbyn, disgyblion dosbarthiadau meithrin, neu blant mewn lleoliadau Blynnyddoedd Cynnar eraill, a'r sail ar gyfer cyfrifo'r costau o £3,800,000.**

4. Yn ystod ein sesiwn graffu, ailadroddwyd eich ymrwymiad i 'adfachu' arian Grant Amddifadedd Disgyblion sydd wedi cael ei ddefnyddio'n amhriodol. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod adroddiad drafft ar y gwerthusiad o sut y mae'r rhaglen Grant Amddifadedd Disgyblion yn cael ei dehongli a'i rhoi ar waith, yn ogystal â'i heffaith ar berfformiad disgyblion ac arferion ysgolion, wedi'i gyhoeddi ar 22 Hydref. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am esboniad, maes o law, ar y broses ar gyfer adennill arian Grant Amddifadedd Disgyblion ac am y wybodaeth ddiweddaraf o ran a ydych yn tybio ei bod yn angenrheidiol ei adennill ai peidio.**

Arian diogelu o 1% ar gyfer ysgolion

5. Mae'r Pwyllgor yn nodi'r esboniad a roddwyd yn y dogfennau sy'n cyd-fynd â'r gyllideb o ran sut y mae'r Ymrwymiad hwn yn y Rhaglen Lywodraethu yn cael ei gyflawni. Mae'r Pwyllgor hefyd yn croesawu eich ymrwymiad i lunio a chyhoeddi dadansoddiad o'r gwahanol elfennau cyllido sy'n rhan o'r 1%.

6. Yn eich papur, rydych yn dweud:

"Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol, drwy'r ffurflenni monitro, roi tystiolaeth bod eu gwariant a gyllidebwyd ar ysgolion yn cynyddu yn unol â'r elfen cyllid Llywodraeth Leol o'r arian diogelu o 1% (net o grantiau penodol, ac yn caniatáu ar gyfer addasiadau yn nifer y disgyblion). Mae'r data monitro a gafwyd gan Awdurdodau Lleol hyd at 2014–15 yn dangos bod pob Awdurdod Lleol naill ai wedi cyflawni neu wedi rhagori ar yr ymrwymiad o 1%."

7. Nodwn fod y wybodaeth am y gyllideb ddrafft ar gyfer 2015–16 yn dangos cynnydd o 0.83% (£72.0 miliwn) yn yr arian sydd wedi'i gynnwys yn y Grant Cynnal Refeniw llywodraeth leol rhwng 2010–11 a 2015–16 at y diben hwn. **Mae'r**

Pwyllgor yn gofyn am eglurhad gennych am y gwaith yr ydych yn ei wneud gydag awdurdodau lleol fel eu bod yn parhau i gyflawni'r ymrwymiad o 1%, a sut y byddwch yn sicrhau na fydd yr ymrwymiad o 1% yn cael ei danseilio gan ostyngiadau i gefnogaeth "anuniongyrchol" arall ar gyfer ysgolion (hy drwy gyflwyno taliadau am wasanaethau, fel nofio, a oedd gynt yn ddi-dâl).

'Cynnig i Ddisgyblion'

8. Nododd y Pwyllgor eich cyhoeddiad o ran "cynnig i ddisgyblion" yn ystod ein cyfarfod, sy'n cynnwys rhaglenni a gynigir gan sefydliadau (fel Cyngor Celfyddydau Cymru) gydag arian cyfatebol gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, ni allai'r Pwyllgor ddod o hyd i unrhyw gyfeiriad at y "cynnig i ddisgyblion" yn eich papur, na dim cyfeiriad at sut y caiff ei ariannu. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am y "cynnig i ddisgyblion", gan gynnwys gwybodaeth am y cyllid sydd ar gael i raglenni neu brosiectau sy'n gysylltiedig ag ef.**

Rhesymoli grantiau i un 'Grant Gwella Addysg'

9. Mae nifer o symudiadau o fewn Camau'r gyllideb adnoddau, sydd, fel y mae eich papur yn egluro, o ganlyniad i Grant Gwella Addysg newydd sy'n cael ei sefydlu. Mae hyn yn dilyn yr ad-drefnu nifer o grantiau awdurdodau lleol. Mae'r Grant Gwella Addysg wedi'i gynnwys mewn llinell wariant newydd yn y gyllideb o fewn y Cam Safonau Addysg.

10. Mae'r Pwyllgor yn nodi eich barn y bydd y 'system grant symlach newydd,' yn 'arwain at fwy o hyblygrwydd a gwell canlyniadau i ddysgwyr yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r Pwyllgor yn pryderu, er bod y nifer o grantiau wedi gostwng, nid yw nifer yr amcanion y cawsant eu cynllunio i'w cyflawni wedi lleihau. Mae'r Pwyllgor o'r farn bod yna risg bosibl na fydd rhai o amcanion y grantiau gwreiddiol hynny yn cael ystyriaeth briodol fel rhan o'r dull gweithredu newydd. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am ragor o wybodaeth gan y Gweinidog ynghylch sut y bydd yn sicrhau na fydd amcanion allweddol y grantiau blaenorol yn cael eu "colli" yn y system newydd.**

11. Mae'r Pwyllgor hefyd yn nodi eich sylwadau sy'n ymwneud â newidiadau a wnaed yn ystod y flwyddyn i gyllideb 2014-15, gan gynnwys gostyngiadau i nifer o grantiau. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am y mater hwn, gan gynnwys gwybodaeth am: pa grantiau yr effeithir arnynt a faint o effaith a fydd; sut y gallai'r newidiadau hyn effeithio ar yr arian diogelu o 1% ar gyfer ysgolion; a sut y caiff y gostyngiadau hyn eu hadlewyrchu yng nghyllideb ddrafft 2015-16.**

Digon o adnoddau i ddarparu Cymwys am Oes

12. Mae'r Pwyllgor yn nodi eich sylwadau, o ran y cyllid sydd ar gael i ddarparu Cymwys am Oes, "Bydd yr elfen bresennol o wariant yn gorfod llunio'r adnodd a ddefnyddiwn er mwyn gweithredu'r cynllun". **Byddai'r Pwyllgor yn croesawu cael rhagor o wybodaeth fanwl am sut rydych yn rhagweld y bydd Cymwys am Oes yn cael ei ddarparu, yn seiliedig ar y cyllid sydd ar gael a pha brosesau sydd ar waith gennych i asesu gwerth am arian.**

13. Mae'r Pwyllgor yn gofyn am wybodaeth bellach ar y cyllid sydd ar gael ar gyfer yr hyn a elwir gennych yn "ailfodelu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon yn gyfan gwbl".

14. Mae'r Pwyllgor yn nodi eich sylwadau fod y cyllid o £1 filiwn a ddyrannwyd yn y gyllideb ar gyfer rhoi adolygiad Donaldson ar waith yn "arian had ar gyfer cychwyn cyntaf y broses". Mae Donaldson, yn eich barn chi, yn debygol o argymhell newidiadau mawr i'r cwricwlwm, ac mae'r Pwyllgor yn pryderu y bydd gweithredu newidiadau o'r fath yn gostus. Mae'r Pwyllgor yn nodi nad oes unrhyw gyllideb ddangosol ar gyfer 2016-17 o ganlyniad i Adolygiad Gwariant Cynhwysfawr cyn hynny. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am wybodaeth bellach gennych ynglŷn â sut rydych yn bwriadu talu costau gweithredu adolygiad Donaldson.**

Addysg ôl-16

15. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth am y canlynol:

- dadansoddiad o linell wariant yn y gyllideb Grant Dysgu Llywodraeth Cymru;
- y wybodaeth ddiweddaraf am y cynllun Lwfans Cynhaliaeth Addysg; ac
- a oes arian ar gael i liniaru'r effaith ar addysg rhan-amser /19+.

Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru)

16. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod paragraffau 78-79 o'ch papur yn dweud y bydd unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth yn cael eu talu o adnoddau presennol. Mae'r Bil hwn yn ddarn sylweddol o ddeddfwriaeth Llywodraeth Cymru a'i fwriad yw sicrhau bod y fframwaith Addysg Anghenion Arbennig yn cael ei ddiwygio. **Mae'r Pwyllgor yn gofyn am ragor o wybodaeth am y modd y dylanwadwyd ar gynnwys y Bil gan y cyllid sydd ar gael, a pha gynigion, os o gwbl, yn y Papur Gwyn nad ydynt wedi'u gweithredu oherwydd diffyg cyllid.**

Materion eraill

17. Ni chafodd y Pwyllgor gyfle i ofyn cwestiynau ar ddau faes pryder penodol oherwydd diffyg amser. Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar pe bai modd i chi ddarparu ymatebion ysgrifenedig i'r materion a ganlyn:

Ysgolion yr unfed ganrif ar hugain

- Eglurhad o beth y mae'r £43 miliwn yn y llinell wariant y gyllideb 'Cymorth Cyffredinol' ar ei gyfer;
- Y broses ar gyfer adolygu achosion busnes ar gyfer prosiectau, yn ôl fel y bydd sefyllfaoedd ariannol awdurdodau lleol yn newid;
- Sut y gellir gwneud y gorau o effaith y rhaglen drwy ddefnyddio ysgolion o'r fath at ddibenion cymunedol, yn enwedig yng nghyd-destun pwysau sylweddol ar adnoddau awdurdodau lleol.

Materion trawsbynciol / asesiadau effaith

- P'un ai a oes asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg wedi'i gynnal, yn benodol mewn perthynas ag Addysg a Sgiliau;
- Eglurhad o sut rydych wedi rhoi 'sylw dyledus' i hawliau plant yn ystod y broses o bennu'r gyllideb ddrafft, o ystyried nad oes Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant wedi cael ei gyhoeddi.

Yn gywir

Ann Jones AC / AM
Cadeirydd / Chair